

DOI: <https://doi.org/10.53486/9789975359023.03>

CZU: 339.54:339.543.6(100+478)

NON-TARIFF BARRIERS IN INTERNATIONAL TRADE BARIERELE NETARIFARE ÎN COMERȚUL INTERNAȚIONAL

ȘEVCENCO Violeta, studentă, Specialitatea: EMREI

Academia de Studii Economice din Moldova,
Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md

e-mail autor: violeta.sevcenco01@gmail.com

Abstract. *In the contemporary economy there have always been and always will be certain protective trade policies that require contrary actions to restore a level playing field with fair trade. Clearly, the reasons for the slowdown in global trade are manifold. In this context non-tariff measures remain a not infrequently controversial subject of discussion and negotiation. States are hampered by more or less direct impediments, such as domestic policies and regulations, trade administration procedures, attitudes and behaviour of authorities, corruption, discrimination, public (judicial, legal) systems of infrastructure. Thus, non-tariff barriers are applied in this system to protect the state and national producers.*

Keywords: non-tariff barriers, licences, agreements, taxes, trade.

JEL CLASSIFICATION: F10, F13, F18, H71, K34, P45

INTRODUCERE

Politica comercială netarifară aplică un complex de măsuri și reglementări pentru a proteja piața internă de concurența străină. Sunt identificate circa 2000 de astfel de obstacole netarifare care pot urmări marfa importată de la exportator și până la consumatorul final; uneori acestea devin obstacole mai mari în calea importului decât taxele vamale prevăzute în tariful vamal.¹ Acestea se referă la restricții care rezultă din interdicții, condiții sau cerințe specifice ale pieței, care fac dificilă și / sau costisitoare importul sau exportul de produse. Acestea sunt o modalitate de restricționare a comerțului utilizând alte mecanisme decât simpla impunere a tarifelor sau a impozitelor.

CONȚINUTUL DE BAZĂ

O barieră netarifară, ce reprezintă o modalitate de a restricționa comerțul numără mai multe tipuri, precum cotele, embargourile, sancțiunile și taxele. Ca parte a strategiei lor politice sau economice, unele țări folosesc frecvent bariere netarifare pentru a restricționa volumul schimburilor comerciale pe care le desfășoară cu alte țări.

GATT-ul le clasifică în cinci grupe, deși delimitarea este preponderent metodologică:

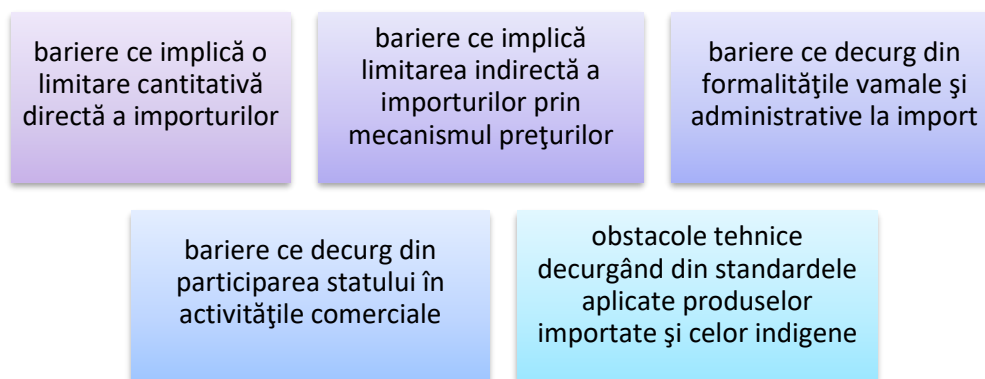

Fig.1 Clasificarea barierelor netarifare după GATT

Sursa: Elaborat și adaptat de autor în baza datelor

https://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/agrm9_e.htm#:~:text=It%20recognizes%20that%20certain%20measures,treatment%E2%80%9D%20principles%20in%20GATT

TIPURILE DE BARIERE NETARIFARE.

Cotele. Țările stabilesc adesea cote pentru importul și exportul de bunuri și servicii. Prin intermediul cotelor, țările convin asupra unor limite specifice pentru produsele și serviciile al căror import este permis într-o țară. În cele mai multe cazuri, nu există restricții la importul acestor bunuri și servicii până când o țară nu își atinge cota, pe care o poate stabili pentru o anumită perioadă de timp. În plus, cotele sunt adesea utilizate în acordurile internaționale de acordare a licențelor comerciale.

Embargouri. Embargoul este o măsură prin care o țară - sau mai multe țări - interzice în mod oficial comerțul cu anumite bunuri și servicii cu o altă țară. Guvernele pot lua această măsură pentru a-și susține obiectivele politice sau economice specifice.

Sancțiuni. Țările impun sancțiuni altor țări pentru a le limita activitatea comercială. Sancțiunile pot include acțiuni administrative sporite - sau proceduri vamale și comerciale suplimentare - care încetinesc sau limitează capacitatea de comerț a unei țări.

Restricții voluntare la export. Țările exportatoare folosesc uneori restricții voluntare la export. Restricțiile voluntare la export stabilesc limite privind numărul de bunuri și servicii pe care o țară le poate exporta către anumite țări. Aceste restricții se bazează de obicei pe disponibilitate și alianțe politice.

Licențele de import. Licențele sunt autorizații acordate de stat firmelor importatoare pentru o grupă de produse și pentru o anumită perioadă de timp. După modul de eliberare și formalitățile cerute, licențele de import pot fi:

- licențe automate de import, când cererea de import se acceptă în mod automat într-un termen stabilit, pentru orice produs liberalizat la import;
- licențe de administrare a restricțiilor cantitative la import, care se acordă selectiv pe produse, țări și numai în limita plafoanelor maxime prevăzute la importul acelor produse neliberalizate la import (contingenitate). Această categorie de licențe de import, în mod similar contingentelor, pot fi:
 - acordate global;
 - acordate bilateral.

Interdicțiile (prohibițiile) la import. Interdicțiile sunt mijlocul cel mai radical de protecție, când se interzice total sau parțial, pe timp limitat sau nelimitat, importul unor produse sau grupe de produse.

Contingentele de import. Contingentele sunt plafoane maxime, stabilite cantitativ sau valoric, la importul unor produse sau grupe de produse, pe perioade limitate de timp. Contingentele la import pot fi de două feluri:

- globale, fără a repartiza importul respectiv pe țări de proveniență;
- bilaterale, când se precizează țara de proveniență (se pot conveni ca anexă la acordul comercial bilateral).⁴

Țările folosesc în mod obișnuit bariere netarifare în comerțul internațional. Deciziile privind momentul impunerii barierelor netarifare sunt influențate de alianțele politice ale unei țări și de disponibilitatea generală a bunurilor și serviciilor. În general, orice barieră în calea comerțului internațional - inclusiv tarifele și barierele netarifare - influențează economia globală, deoarece limitează funcțiile pieței libere. Pierderile de venituri pe care unele companii le pot suferi din cauza acestor bariere comerciale pot fi considerate o pierdere economică, în special pentru susținătorii capitalismului laissez-faire. Susținătorii teoriei laissez-faire consideră că guvernele ar trebui să se abțină de la intervenția în funcționarea pieței libere.

BARIERELE NETARIFARE-EXPERIENȚA INTERNAȚIONALĂ

Reieșind din contextul că suntem stat cu proximitate geografică cu UE, putem analiza barierele netarifare aplicate de statele lumii, Uniunii Europene.

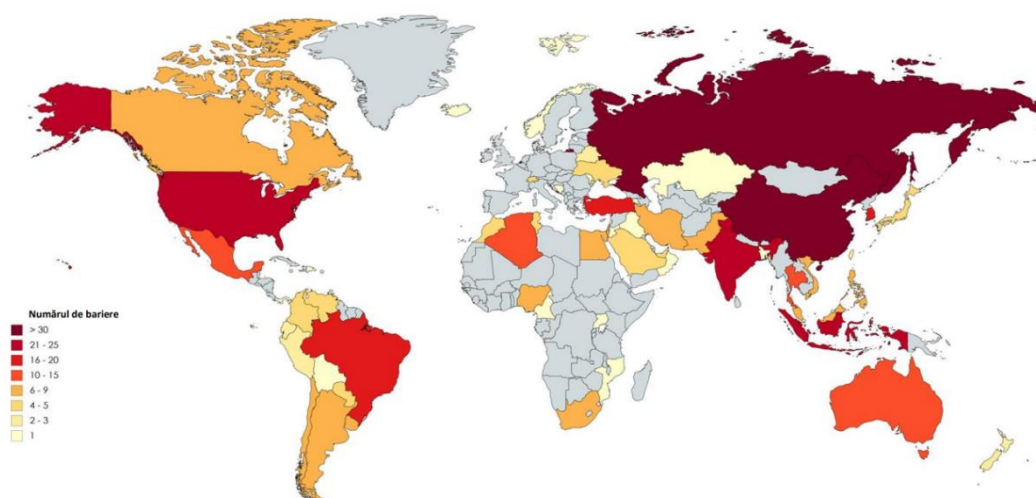

Fig. 2 Numărul barierelor netarifare UE în funcție de țara terță

Sursa: Preluat de autor „RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU privind barierele din calea comerțului și a investițiilor 2019” Disponibil la: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019DC0271&from=en>

Analizând această figură evidențiem că numărul de bariere cel mai notabil este cel al Chinei, care a devenit pentru prima dată țara cu cel mai mare număr de bariere înregistrate, 37 de bariere afectând oportunitățile de export și de investiții ale UE. Rusia s-a clasat pe locul al doilea, la mică distanță, cu 34 de bariere active în prezent, urmată de India (25), Indonezia (25) și Statele Unite (23). Printre celelalte țări terțe cu cel puțin 10 bariere în calea comerțului se

numără Turcia (20), Brazilia (18), Coreea de Sud (17), Australia (15), Thailanda (12), Mexic (11) și Algeria (10).

China fiind unul din principalii parteneri UE, este și statul care impune cele mai multe bariere netarifare UE. China a introdus diverse măsuri de restricționare a schimburilor în domeniul industriilor de înaltă tehnologie; distribuitorii de butelii cu gaz și încărcătoare pentru gătit destinate pieței serviciilor de alimentație publică au întâmpinat dificultăți din cauza cerinței neclare de a deține o licență pentru depozitarea și distribuția de „mărfuri periculoase” în temeiul cadrului de reglementare actual al Chinei. Această cerință vizează exporturi în valoare de până la 383 de milioane EUR. Deasemenea standardele de reglementare a produselor alimentare au stabilit parametri restrictivi pentru drojdie, care au împiedicat exportul anumitor tipuri de brânzeturi din UE și au generat întâzieri în procedurile de autorizare a exportului de lapte sterilizat. Această cerință vizează exporturi în valoare de până la 469 de milioane EUR. În sfârșit, China și-a revizuit normele privind monopolul asupra sării prin măsuri publicate în decembrie 2017 și în mai 2018. Drept urmare, toate importurile de sare au fost oprite pur și simplu de autoritățile vamale chineze, iar normele prevăd că doar anumite societăți de vânzare a sării, desemnate în prealabil, pot vinde sare cu amănuntul în China.

În perioada ultimelor ani Republica Moldova s-a confruntat cu mai multe bariere netarifare, care au avut un efect negativ asupra economiei naționale și asupra producătorilor autohtoni. Drept exemplu servesc embargourile impuse Republicii Moldova de către Federația Rusă la vinurile moldovenești în 2006 și în 2013. În 2006 producătorii de vinuri din Republica Moldova au înregistrat pagube estimate la 180 milioane dolari. Iar în 2013 doar Vinăria ”Purcari & Bostavan Wineries”, din cauza acestui embargo a pierdut 14,2 milioane de euro. Până atunci aceasta exporta în Federația Rusă circa 600 de mii de sticle pe an. Era cel mai mare volum de afaceri și ei au pierdut una din cele mai mari piețe de desfacere. Din cauza dependenței excesive de piața rusă, producătorii de vinuri din Republica Moldova au rămas brusc fără soluții. Alte piețe de desfacere nu erau suficient dezvoltate, iar pentru a depăși criza a fost necesară elaborarea de noi planuri economice de dezvoltare pe lungă durată. Astfel, producătorii de vinuri au fost nevoiți să stopeze producția și să pună vinurile la păstrare.²

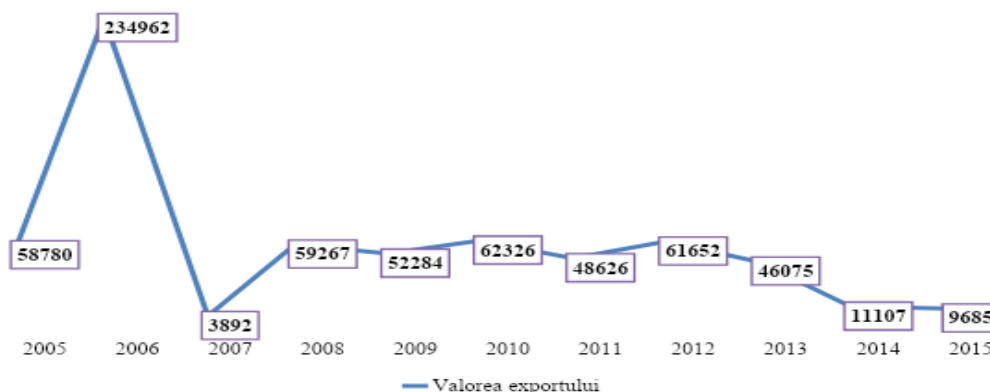

Fig.3 Evoluția exporturilor băuturilor alcoolice în Federația Rusă (2005-2015)

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor <https://statistica.gov.md/category.php?l=ro&idc=336&>

Analizând Fig.3 putem observa efectul negativ al embargoului aplicat de Federația Rusă. În așa mod observăm că valoarea exportului de băuturi alcoolice în Federația Rusă în 2005

constitua aproximativ 59 milioane \$, în 2006 înaintea aplicării embargoului exporturile au crescut semnificativ, până 234 milioane \$, iar în 2007, după aplicarea embargoului aceasta a scăzut drastic, până la 3,8 milioane \$. Deasemenea observăm că după aceasta exporturile nu au mai ajuns plafonul din 2006, ci au înregistrat doar o mică creștere, iar după 2013, când a fost aplicat al 2-lea embargou la vinurile moldovenești, valoarea exporturilor iarăși a scăzut.

CONCLUZII

În urma cercetării efectuate, am determinat că în societatea modernă, bunurile sunt deseori supuse unor cerințe legate de caracteristicile lor și/sau de modalitatea prin care sunt produse. În acest context sunt aplicate cel mai des barierele netarifare, care au drept scop protejarea producătorilor autohtoni și limitarea importului a unor produse, în așa mod fiecare stat aplică un set de bariere pentru celelalte state într-un număr mic sau moderat, în dependență de relațiile comerciale care sunt stabilite între acestea. Dar totodată deși scopul acestora, fie el de protecție a mediului, al vieții sau a sănătății oamenilor și animalelor, se dorește a contribui la asigurarea calității, ele pot constitui instrumente limitative în calea comerțului, în așa mod că unele produse nu pot accesa piața străină și se crează deficit.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

1. N. Sută, – *Comerț internațional și politici comerciale contemporane*, Ed. All, București, 1995
2. *Efectele embargoului rusesc*, <https://www.dw.com/ro/efectele-embargoului-rusesc/a-17995665>
3. *Barierele netarifare: caracteristici, tipuri și exemple*.
<https://ro.warbletoncouncil.org/barreras-no-arancelarias-1310>
4. *Non-tariff barriers*, <https://www.instituteforgovernment.org.uk/explainers/non-tariff-barriers>
5. *Exporturile Republicii Moldova în țările CSI, pe țări și grupe de mărfuri (2001-2020)*
<https://statistica.gov.md/category.php?l=ro&idc=336&>
6. *Bariera Nontariff*, <https://ro.kamiltaylan.blog/nontariff-barrier/>
7. „RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU privind barierele din calea comerțului și a investițiilor 2019”
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019DC0271&from=en>

Coordonator științific: DODU-GUGEA Larisa, dr. conf. univ,
Academia de Studii Economice din Moldova,
Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md
e-mail: dodu-gugea.larisa@ase.md